

Broj:

Podgorica, 10. jun 2020. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu čl. 20f stav 1 tačka 1 Zakona o zaštiti konkurencije ("Sl. list Crne Gore", br. 44/12 i 13/18), člana 14 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 12/18) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) u postupku ocjene usklađenosti po prijavi državne pomoći od strane Ministarstva prosvjete, na osnovu Prijedloga rješenja V.D. direktora Agencije za zaštitu konkurencije, dostavljenog shodno članu 22 stav 1 tačka 7 Zakona o zaštiti konkurencije, na sjednici održanoj 10. juna 2020. godine donosi sljedeće

RJEŠENJE

1. Aneks 3 garancije broj 06-3157/1 od 20.07.2015. godine, po Ugovoru o dugoročnom kreditu broj 00-421-0102751.6 od 20.07.2015. godine i Aneksu 3 istog Ugovora od 28.05.2020. godine, na 80% odobrenog iznosa kredita u korist Podgorička banka AD Podgorica, Member of OTP Group, na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore, ne odnosi se na državnu pomoć, s obzirom na to da:

(a) SZ Solidarno se ne nalazi u finansijskim teškoćama (potvrda Centralne banke Crne Gore broj 05-3461-2/2020 od dana 05.06.2020.).

(b) Garancija je vezana za određenu finansijsku transakciju, za fiksni najviši iznos i vremenski je ograničena.

(c) Garancija ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma.

(d) Za produženje roka važenja garancije je plaćena tržišna cijena, kao i za izdavanje garancije.

2. Nalaže se Ministarstvu prosvjete da u roku od 90 dana od dana donošenja ovog rješenja, o ispunjenju svih uslova iz tačke 1 izreke ovog rješenja obavijesti Agenciju za zaštitu konkurencije, dostavljanjem svih relevantnih dokaza.

3. U slučaju nepostupanja po tački 2 izreke ovog rešenja, Agencija za zaštitu konkurencije će, saglasno svojim nadležnostima iz člana 28 Zakona o kontroli državne pomoći, po službenoj dužnosti, pokrenuti ispitni postupak da li je došlo do nenamjenskog korišćenja kredita za koji je izdata garancija Vlade Crne Gore.

OBRAZLOŽENJE

Ministarstvo prosvjete je dostavilo zahtjev broj 360-1/2019-3, zaveden u Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: Agencija) pod brojem: 05-269/1 dana 06.05.2020.godine za davanje mišljenja da li se Aneks 3 garancije broj 06-3157/1 od 20.07.2015. godine, po Ugovoru o dugoročnom kreditu broj 00-421-0102751.6 od 20.07.2015. godine i Aneksu 3 istog Ugovora od 28.05.2020. godine, na 80%

odobrenog iznosa kredita u korist Podgorička banka AD Podgorica, Member of OTP Group, na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore, smatra državnom pomoći.

Uz zahtjev dostavljen od Ministarstva prosvjete broj: 360-1/2019-3, a koji je zaveden kod Agencije pod brojem: 05-269/1 dana 06.05.2020. godine, dostavljeno je sledeće:

- Informacija vezano za produženje garancije koju je izdala Vlada Crne Gore;
- Pojašnjenje da se SZ Solidarno ne može smatrati preduzećem u poteškoćama;
- Bilansi stanja i uspijeha;

Agencija je elektronskom poštom, zatražila od Ministarstva prosvjete, dopunu dokumentacije za sljedeće:

- Popunjeni Obrazac za prijavu državne pomoći;
- Razloge zbog kojih je potrebno produženje garancije;
- Ponudu tri komercijalne banke za istu finansijsku uslugu;
- Potvrdu iz Centralne banke da preduzeće nije u blokadi;
- Izvod iz kaznene evidencije iz Ministarstva pravde;
- Potvrda Osnovnog suda da se protiv SZ Solidarno i odgovornih lica u društvu ne vodi krivični postupak.

Postupajući po navedenom zahtjevu, Ministarstvo prosvjete je dostavilo dopunu dokumentacije:

- Popunjen Obrazac prijave državne pomoći;
- Aneks 1 Garancije broj: 06-3157/1 od 20.07.2015. godine (Aneks 1 Ugovora od 20.07.2017. godine); Zaključak Vlade od 04.08.2017. godine
- Aneks 2 Garancije broj: 06-3157/1 od 20.07.2015. godine (Aneks 2 Ugovora od 29.12.2018. godine); Zaključak Vlade od 13.12.2018. godine.

U Opštem obrascu prijave državne pomoći, Ministarstvo prosvjete je navelo sljedeće:

Nakon analize dostavljene dokumentacije, Agencija je zaključila da još uvijek ne raspolaže svim potrebnim informacijama, te je dana ispostavila dodatni zahtjev u kome je traženo:

Dostavljene su i ponude tri poslovne banke o cijeni produženja roka važenja garancije, na osnovu kojih će Ministarstvo finansija formirati visinu naknade koju će SZ Solidarno platiti državi.

Podnieti zahtjev Agencija je cijenila uzimajući u obzir Rješenje Komisije za kontrolu državne pomoći br.01-35/1 od 02.juna 2015.godine dana kojim je utvrđeno da izdavanje garancije ne predstavlja državnu pomoć, u smislu člana 4. Zakona o kontroli državne pomoći.

Dana 05.06.2020.godine prijava se smatra kompletnom, te je bilo moguće da se Agencija izjasni, sa stanovišta primjene pravila za dodjelu državne pomoći.

OPIS ZAHTJEVA

Predmet ocjene Agencije je Aneks 3 garancije broj 06-3157/1 od 20.07.2015. godine (u daljem tekstu: Aneks 3), po Ugovoru o dugoročnom kreditu broj 00-421-0102751.6 od 20.07.2015. godine i Aneksu 3 istog Ugovora od 28.05.2020. godine, na 80% odobrenog iznosa kredita u korist Podgorička banka AD Podgorica, Member of OTP Group, na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore.

U tekstu Garancije broj 06-3157/1 od 20.07.2015. godine, po Ugovoru o kreditu broj 00-421-0102751.6 od 20.07.2015. godine, i Aneksu 1 iste, Zaključku Ministarstva finansija od 04.08.2017. godine, po Aneksu 1 istog Ugovora od 20.07.2017. godine i Aneksu 2 iste, Zaključku Ministarstva finansija od 13.12.2018. godine, po Aneksu 2 istog Ugovora od 29.12.2018. godine, na 80% odobrenog iznosa kredita u korist Podgorička banka AD Podgorica, Member of OTP Group, mijenja se rok važenja garancije i sada glasi:

„Rok važenja ove garancije je 15 dana duži od roka dospijeća Ugovora o dugoročnom kreditu broj 00-421-0102751.6 od 20.07.2015., Aneksa 1 od 20.07.2017. godine, Aneksa 2 od 29.11.2018. godine i Aneksa 3 od 28.05.2020. godine istog Ugovora, tj. rok važenja je do 15.06.2021.“

Sve ostale odredbe garancije ostaju nepromijenjene i na snazi, navedeno je u Aneksu 3, tako da je Agencija u ovom postupku cijnila produženje garancije, čije izdavanje se ne odnosi na državnu pomoć, u smislu člana 4. Zakona o kontroli državne pomoći, kako je utvrđeno rješenjem br.01-35/1 od 02.juna 2015.godine.

OCJENA

Prilikom zauzimanja stava po dostavljenom zahtjevu Agencija je uzela u obzir uslove propisane Pravilnikom o listi pravila državne pomoći, Prilogom 3a - Obavještenje Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ-u na području državnih pomoći u obliku garancija (52008XC0620(02), SL C 155, 20. 6. 2008., str. 10. - 22.) ("Službeni list Crne Gore", br. 035/14 od 13.08.2014, 002/15 od 16.01.2015, 038/15 od 17.07.2015, 020/16 od 18.03.2016).

S obzirom na to da se garancije koje je direktno dala država, tj. centralne, regionalne ili lokalne vlasti, kao i garancije koje su kroz izvore države dali drugi organi pod kontrolom države, kao na primjer preduzetnici, a koja se mogu pripisati državnim organima, mogu se smatrati državnom pomoći, Agencija je najprije cijnila da li SZ Solidarno u čiju korist se produžava garancija ostvaruje pogodnost koju u svom redovnom poslovanju ne bi ostvario, ili stiče prednost u odnosu na svoje konkurente.

Agencija je na osnovu dostavljene dokumentacija, cijnila ispunjenost svakog uslova pojedinačno, kako je bliže opisano u nastavku ovog obrazloženja:

1. Dužnik se ne nalazi u finansijskim teškoćama.

Ministarstvo prosvjete je dostavilo potvrdu Centralne banke Crne Gore broj:05-3461-2/2020. Izdate na dan 05.06.2020. godine, na osnovu koje je Agencija zaključuje da se radi o preduzeću koje nije u teškoćama, u smislu definicije izvedene u Smjernicama

Zajednice o državnim pomoćima za spašavanje i restrukturiranje preduzetnika u teškoćama, SL C 244, 1.10.2004, str. 2.

2. Obim garancija može se pravilno izmjeriti u trenutku njene dodjele.

Ovo znači da je garancija vezana za određenu finansijsku transakciju, za fiksni najviši iznos i da će biti vremenski ograničena. S obzirom na to da se radi o produženju roka važenja garancije, Agencija primjenjuje iste kriterijume, kao i za izdavanje garancije. Aneks 3 utvrđuje da je produženje važenja roka garancije u vezi sa dugoročnim kreditom broj 00-421-0102751.6 od 20.07.2015. godine i Aneksom 3 istog Ugovora od 28.05.2020. godine, na 80% odobrenog iznosa kredita (a najviše do maksimalnog iznosa od 5.280.000,00 eura, uvećan za kamate i druge troškove koji se odnose na navedeni dio kredita) u korist Podgorička banka AD Podgorica, Member of OTP Group, na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore. Dalje, Aneks 3 propisuje tačan rok do kada se produžava rok važenja garancije – a to je 15. juni 2021. godine. u visini od 80% iznosa stanja

3. Garancija ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma ili druge finansijske obaveze.

Takođe, kao i u prethodnom stavu, Agencija je ispunjenost ovog uslova konstatovala u Aneksu 3, koji precizira da garancija pokriva 80% odobrenog iznosa kredita (a najviše do maksimalnog iznosa od 5.280.000,00 eura, uvećan za kamate i druge troškove koji se odnose na navedeni dio kredita) u korist Podgoričke banka AD Podgorica, što je, podrazumijeva se, primjenljivo i na produženi rok važenja garancije. Dakle, i tokom produženog važenja, garancija neće pokrivati više od 80% odobrenog iznosa kredita.

Naime, ako je finansijska obaveza u potpunosti pokrivena državnom garancijom, Evropska komisija smatra da je povjerilac manje motivisan da pravilno procijeni, osigura i minimizira rizik koji proizlazi iz kreditiranja, te je od velikog značaja da ispravno procijeni kreditnu sposobnost dužnika. Takvu procjenu rizika isto tako ne mora uvijek da izvrši državni garant, uslijed nedostatka načina da to učini. Nedostatak motivacije za minimiziranje rizika ne vraćanja zajma može da podstakne povjerioce da ugovore zajmove sa većim komercijalnim rizikom od uobičajenog, te se na taj način može povećati iznos visokorizičnih garancija u državnom porfoliju. Kako bi se osiguralo da povjerilac u stvarnosti snosi dio rizika, posebna pažnja mora se obratiti na sljedeća dva aspekta:

- kada se iznos zajma ili finansijske obaveze smanjuje tokom vremena, na primjer zato što je počelo otplaćivanje zajma, garantovani iznos mora srazmjerno da se smanjuje, na takav način da u svakom trenutku garancija ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma ili finansijske obaveze,
- povjerilac i garant moraju gubitke da podnose srazmjerno i na jednak način. Isto tako, neto povraćaj (tj. prihodi bez troškova obrade zahtjeva) proizašao iz sanacije

duga od hartija od vrijednosti koje je dao dužnik mora srazmjerno da smanji gubitke koje snose povjerilac i garant.

4. Za garanciju je plaćena tržišno utvrđena cijena.

Svako preuzimanje rizika treba da bude nagrađeno odgovarajućom premijom na iznos garancija ili iznos kontragarancije. Garancija ne sadrži pomoć kada je cijena plaćena za garanciju makar toliko visoka kao odgovarajuća referentna vrijednost za premije garancije koja se može naći na finansijskim tržištima. Ako se odgovarajuća referentna vrijednost za premije garancija ne može naći na finansijskim tržištima, ukupni finansijski trošak garantovanog zajma, uključujući kamatnu stopu zajma i premiju garancije, mora da se uporedi sa tržišnom cijenom sličnog zajma bez garancije. U oba slučaja, kako bi se odredila odgovarajuća tržišna cijena, trebalo bi uzeti u obzir karakteristike garancija i osnovnog zajma. Ovo uključuje: iznos i trajanje transakcije; osiguranje koje daje dužnik i druga iskustva koja utiču na procjenu stope naplate; vjerovatnoću neizvršavanja obaveza dužnika koja proizlazi iz njegove finansijske situacije, njegovog sektora djelatnosti i očekivanja; kao i drugih ekonomskih okolnosti. Dakle, dužnik se klasifikuje prema ocjeni rizičnosti. Ovu klasifikaciju i pomoć Ministarstvu finansija prilikom oblikovanja tržišne cijene koju je potrebno naplatiti SZ Solidarno, može da pruži međunarodno priznata agencija za rangiranje, ili, ako je dostupna, unutrašnja ocjena koju koristi banka koja daje osnovni zajam. Dodatno, Ministarstvo finansija može da sprovede poređenje cijena koje na tržištu plaćaju slično rangirana preduzeća. Takođe, kako bi se utvrdila tržišna cijena produženja roka važenja garancije, kao i monitoring da li je realna cijena od SZ Solidarno naplaćena i prilikom izdavanja garancije, Agencija predlaže primjenu kriterijuma sadržanih u dokumentu:

<http://www.bis.org/publ/work207.pdf>

Osim četiri prethodno navedena kriterijuma, preuzeta iz Obavještenja Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ-u na području državnih pomoći u obliku garancija (52008XC0620(02), SL C 155, 20. 6. 2008., str. 10. - 22.) ("Službeni list Crne Gore", br. 035/14 od 13.08.2014, 002/15 od 16.01.2015, 038/15 od 17.07.2015, 020/16 od 18.03.2016), prilikom ocjene podnijete prijave, Agencija je uzela u obzir i činjenicu da je hipoteka prvog reda na listu nepokretnosti broj 2523, KO Budva, PJ Budva, upisana u korist Države Crne Gore - Vlade Crne Gore. Ovu činjenicu Agencija cijeni kao dodatno opterećenje SZ Solidarno, tako da se može zaključiti da garancija koje je izdala država, a posledično i produženje roka njenog važenja, ne donosi nikakvu prednost SZ Solidarno, tako da ne predstavlja državnu pomoć, u smislu člana 2 Zakona o kontroli državne pomoći. Dakle, Agencija uzima u obzir da svaka pomoć koja se dodjeljuje kroz izvore države u bilo kom obliku, a koja narušava ili prijeti da naruši tržišnu konkurenciju stavljajući određene preduzetnike ili proizvodnju određenih roba u povoljniji položaj, nije u skladu sa slobodnim tržištem u onoj mjeri u kojoj utiče na trgovinu između država članica.

S obzirom na to da je Agencija zaključila da produženje roka važenja garancije ne sadrži elemente državne pomoći, pod uslovom da su ispunjena sva četiri kriterijuma, naloženo je Ministarstvu prosvjete, kao podnosiocu prijave, da u roku od 90 dana od

dana donošenja ovog rješenja, o ispunjenju svih uslova iz tačke 1 izreke ovog rješenja obavijesti Agenciju, dostavljanjem relevantnih dokaza.

Saglasno svojim nadležnostima iz člana 28 Zakona o kontroli državne pomoći, Agencija će po službenoj dužnosti, pokrenuti ispitni postupak utvrđivanja činjenica da li je došlo do nenamjenskog korišćenja kredita za koji je izdata garancija Vlade Crne Gore, navedeno je u tački tri izreke.

U skladu sa navedenim, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u roku od 20 dana od dana prijema rešenja.

Dostavljeno:

- Ministarstvo prosvjete
- u spise predmeta,
- a/a

ČLAN SAVJETA
Novo Radović

PREDSJEDNIK SAVJETA
Miodrag Vujović